

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 19 Medi 2023

- YN BRESENNOL:** Y Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)
- Y Cyngorwyr Non Dafydd, Jeff M Evans, John Ifan Jones, Euryr Morris, Pip O'Neill, Margaret Murley Roberts, Ken Taylor a Sonia Williams
- Mr John Tierney (Yr Eglwys Gatholig Rufeinig) (Aelod Cyfetholedig)
Mrs Gillian Thompson (Rhiant Lywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd)
- Y Cynghorydd Llinos Medi - Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio ar gyfer Datblygu Economaidd
- Y Cynghorydd Dafydd Roberts – Aelod Portffolio ar gyfer Addysg a'r Gymraeg
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Democratiaeth,
Rheolwr Gweithredol (Tîm Arweinyddiaeth) (SOJ) (ar gyfer eitem 4 yn unig),
Rheolwr Sgriwtini,
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- HEFYD YN BRESENNOL:** Y Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio ar gyfer Hamdden, Twristiaeth a Morwrol;
Y Cynghorydd Carwyn Jones – Aelod Portffolio ar gyfer Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer;
Y Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Oedolion;
Y Cynghorydd Nicola Roberts – Aelod Portffolio ar gyfer Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd;
Y Cynghorydd Dafydd R Thomas – Aelod Portffolio ar gyfer Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo;
Y Cynghorydd Robin Williams – Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio Cyllid.
- Y Cyngorwyr Dyfed W Jones a Keith Roberts (Aelodau o'r Panel Sgriwtini Addysg).
- Mr Arwyn Thomas, Mrs Sharon Vaughan a Ms Gwenno Jones (Cynrychiolwyr GwE).
- YMDDIHEURIADAU:** Cyngorwyr Derek Owen

Croesawodd y Cadeirydd Mrs Gillian Thompson, sy'n cynrychioli Rhieni Lywodraethwyr – Sector Ysgolion Cynradd, i'w chyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor hwn.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel yr uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Datganodd y Cynghorydd Dylan Rees ddiddordeb sy'n rhagfarnu yn Eitem 4, Ymgynghoriad Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (Adolygiad o Ddarpariaeth Brys) a gadawodd y cyfarfod yn ystod y drafodaeth a'r bleidlais ar y mater.

Datganodd y Cynghorwyr Jeff Evans a John I. Jones ddiddordeb personol yn Eitem 4 – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mehefin 2023 yn gywir.

4 GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU (ADOLYGIAD DARPARIAETH BRYs)

(Gan fod Cadeirydd y Pwyllgor wedi datgan diddordeb sy'n rhagfarnu yn yr eitem hon, roedd yr Is-gadeirydd yn y Gadair ar gyfer yr eitem). Etholwyd y Cynghorydd Ken Taylor yn Is-gadeirydd ar gyfer yr eitem hon yn unig).

Cyflwynwyd adroddiad y Prif Weithredwr i'r Pwyllgor ei ystyried.

Dywedodd yr Is-gadeirydd yn y Gadair fod Prif Swyddog Tân Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi rhoi cyflwyniad i Aelodau mewn Sesiwn Frifio ym mis Gorffennaf. Nododd fod y Prif Swyddog Tân wedi tynnu sylw at y cynigion a'r opsiynau yn y ddogfen ymgynghori mewn perthynas ag Adolygiad o Ddarpariaeth Brys. Nodwyd fod y Prif Swyddog Tân wedi darparu sylwadau ychwanegol yn dilyn cyhoeddi Rhaglen y cyfarfod hwn a bydd cyfle i'r Pwyllgor ymateb i'r sylwadau hynny.

Dywedodd Arweinydd y Cyngor fod yr ymgynghoriad yn cyfeirio at Adolygiad o Ddarpariaeth Brys Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru a chyflwynwyd 3 Opsiwn i'w trafod ac ymgynghori arnynt, ynghyd â'r oblygiadau ariannol. Mae ymateb drafft ar ran y Cyngor ynghlwm i'r adroddiad. Dywedodd ei bod yn bwysig i'r Pwyllgor Sgriwtini gael cyfle i wneud sylwadau ar yr ymateb drafft. Ychwanegodd fod y mwyafrif o gyllid Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru'n cael ei dderbyn ar ffurf ardoll gan y chwe Awdurdod unedol yn yr ardal. Mae'r Cyngor yn cyfrannu at y gronfa gyfun hon, gyda'r cyfraniad yn seiliedig ar faint y boblogaeth. Byddai unrhyw newid yng nghyllideb Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru'n cael effaith ar yr ardoll a byddai'n creu pwysau ychwanegol ar gyllideb y Cyngor.

Dywedodd y Rheolwr Gweithredol (Tîm Arweinyddiaeth) fod y cyfnod ymgynghori ar gyfer ymateb i'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn dod i ben ddiwedd mis Medi. Nododd mai bwriad yr ymateb drafft i'r ymgynghoriad yw crynhoi'r prif bryderon y dymuna'r Cyngor eu hamlygu.

Dywedodd y Prif Weithredwr y byddai Opsiwn 3 yn y ddogfen ymgynghori'n cael effaith ar yr Ynys ond ni fyddai'r ddau opsiwn arall yn cael effaith ar y gwasanaeth a ddarperir gan yr Awdurdod Tân ac Achub, ond byddai'n cael effaith ariannol ar yr awdurdodau lleol.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif materion canlynol:-

- Gofynnwyd a yw'r Gwasanaeth Tân ac Achub wedi ystyried adolygu ei gostau gweinyddu canolog er mwyn achub gwasanaethau rheng flaen. Dywedodd y Prif Weithredwr fod cwestiynau tebyg am dorri costau gweinyddol i achub gwasanaethau rheng flaen wedi'u gofyn y llynedd wrth osod yr ardoll. Nododd fod y Gwasanaeth Tân ac Achub wedi lleihau costau gweinyddol canolog dros y blynyddoedd, yn debyg iawn i'r Awdurdod hwn. Ychwanegodd fod yr Awdurdod Tân ac Achub wedi gweld yr ymateb drafft, yn dilyn cyhoeddi'r Rhaglen ar gyfer y Pwyllgor hwn, ac maent wedi darparu manylion i ddangos sut y bu iddynt dorri hyd at 10% oddi ar eu costau yn ystod y 10 mlynedd diwethaf. Mae'n dangos hefyd fod costau canolog Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn is na chostau canolog unrhyw Awdurdod Tân arall yng Nghymru. Serch hynny, roedd y Prif Weithredwr o'r farn fod angen i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru edrych eto ar ei gostau gweinyddol canolog o ganlyniad i'r pwysau ariannol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog 151 fod cwestiynau tebyg ynghylch costau canolog wedi cael eu codi yn ystod cyfarfodydd rhwng Swyddogion Adran 151 chwe awdurdod lleol gogledd Cymru a Swyddogion Cyllid y Gwasanaeth Tân ac Achub. Nododd fod angen cynnal trafodaethau pellach gyda'r Gwasanaeth Tân ac Achub i ganfod a yw'r gymhariaeth o ran costau canolog gyda'r ddau Wasanaeth Tân ac Achub arall yng Nghymru yn un teg.
- Holwyd a yw ymateb y Cyngor i'r ymgynghoriad yn adlewyrchiad teg o safbwyntiau'r Cyngor. Mewn ymateb, dywedodd y Prif Weithredwr fod yr ymateb drafft yn ymateb gan swyddog i ddogfennau ymgynghori'r Awdurdod Tân ac Achub ac fe'i rannwyd yn anffurfiol gydag aelodau'r Pwyllgor Gwaith. Cadarnhaodd y Pwyllgor Gwaith y byddai'n briodol i'r ymateb drafft gael ei ystyried drwy'r broses Sgriwtini er mwyn atgyfnerthu a chryfhau'r ymateb drafft cychwynnol.
- Gofynnwyd a yw'r ymateb drafft i'r ymgynghoriad yn cynnwys unrhyw fylchau. Dywedodd y Prif Weithredwr y bydd angen i'r Cyngor adolygu a diweddarau'r ymateb i'r ymgynghoriad yn sgil derbyn gwybodaeth ychwanegol gan y Prif Swyddog Tân ac yn dilyn trafodaeth yn y cyfarfod hwn, yn ogystal â'r drafodaeth yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 26 Medi. Dywedodd y gallai'r Awdurdod Tân ac Achub sefydlu Grŵp Tasg a Gorffen i adolygu ei gostau craidd, gyda'r Swyddogion Adran 151 yn bresennol.
- Gofynnwyd pam nad yw'r Ardoll Treth Gyngor ar gyfer yr Awdurdod Tân ac Achub yn cael ei ddangos ar filiau Treth Gyngor. Dywedodd y Prif Weithredwr fod y ddeddfwriaeth yn datgan nad yw Ardoll yr Awdurdod Tân ac Achub yn cael ei ddangos ar filiau Treth Gyngor. Awgrymodd y gellid anfon llythyr at

Lywodraeth Cymru yn gofyn iddynt ailystyried y ddeddfwriaeth yn y dyfodol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y ddeddfwriaeth yn pennu pwy sydd â'r hawl i godi praesept ar y Dreth Gyngor h.y. Awdurdod yr Heddlu a Chynghorau Tref a Chymuned; caniateir i'r Awdurdod Tân ac Achub godi ardoll ond nid yw deddfwriaeth Llywodraeth Cymru'n caniatáu i awdurdodau lleol ddangos yr ardoll ar filiau Treth Gyngor; mae'r ardoll yn cael ei dangos ar wefan y Cyngor ac ar y daflen sy'n cael ei chynnwys gyda'r biliau Treth Gyngor i ddangos sut mae'r Awdurdod yn gwario ei arian.

- Cyfeiriwyd at ymateb y Prif Swyddog Tân i'r ymateb drafft a baratowyd gan y Cyngor. Holwyd a fyddai'r dogfennau gerbron y Pwyllgor yn arwain at newid sylweddol yn ymateb y Cyngor ac a fyddai angen craffu ymhellach ar y dogfennau. Mewn ymateb, dywedodd Arweinydd y Cyngor fod y Tîm Arweinyddiaeth wedi trafod yr ymateb i'r ymgynghoriad ar yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, a hynny oherwydd bod yr ymgynghoriad dan gyfyngiad amser, a phenderfynwyd ei bod yn bwysig rhoi cyfle i'r Pwyllgor Sgriwtini wneud argymhellion i'r Pwyllgor Gwaith ynghylch yr ymateb drafft a baratowyd ar ran y Cyngor.
- Cyfeiriwyd at Opsiwn 3 yn y dogfennau, a'r opsiwn posib o gau'r Orsaf Dân ym Miwmares. Dywedodd y Cynghorydd Alun Roberts, Aelod Lleol ar gyfer Ward Seiriol, y credir y byddai'r opsiwn o gau'r Orsaf Dân ym Miwmares yn peryglu bywydau oherwydd gwynwch y ddwy bont sy'n cael eu heffeithio gan amodau'r tywydd, ac oherwydd y cymunedau gwledig yn ne ddwyrain yr Ynys. Nododd fod llifogydd parhaus yn effeithio ar y rhwydwaith priffyrdd yn yr ardal. Ychwanegodd fod dau gartref gofal yn yr ardal. Dywedodd y Prif Weithredwr y byddai'r materion a godwyd yn cael eu nodi yn yr ymateb drafft.

PENDERFYNWYD :-

- **Derbyn ymateb drafft cychwynnol y Cyngor fel y'i cyflwynwyd gyda'r adroddiad, yn amodol ar y canlynol:-**
- **Y dylai'r Tîm Arweinyddiaeth ystyried y wybodaeth ychwanegol a dderbyniwyd gan y Prif Swyddog Tân;**
 - **Cynnig y sylwadau a ganlyn i'r Tîm Arweinyddiaeth eu hystyried fel rhan o'r broses adolygu cyn cyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 26 Medi 2023:-**
 - **Gofyn i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru gynnal adolygiad o'u costau gweinyddol a chanolog fel sail ar gyfer gosod yr ardoll, gan ymgorffori mewnbwn Swyddogion Adran 151 yng ngogledd Cymru;**
 - **Gofyn i Lywodraeth Cymru ystyried y dylid dangos yr ardoll a godir gan y Gwasanaeth Tân ac Achub ar filiau Treth Gyngor ar gyfer preswylwyr lleol;**

- **Bod angen ystyried ffactorau o fewn Opsiwn 3 yn yr adroddiad, o ran gwytnwch y ddwy bont yn sgil amodau tywydd a chymunedau gwledig yn ne ddwyrain yr Ynys;**
- **Nodi fod oblygiadau ychwanegol o ran costau wedi'u cynnwys yn y tri Opsiwn a gyflwynwyd gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.**

5 MATERION ADDYSG

- **Adroddiad Blynyddol GwE ar gyfer Ynys Môn : 2022/2023**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc i'r Pwyllgor ei ystyried.

Dyweddodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Addysg a'r Gymraeg ei fod yn croesawu'r adroddiad a bod y cydweithio gyda GwE yn golygu fod y rhan fwyaf o ysgolion ar Ynys Môn yn perfformio'n dda.

Dyweddodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod yr Awdurdod Lleol yn gweithio mewn partneriaeth agos ac effeithiol gyda GwE. GwE yw'r consortiwm addysg rhanbarthol ar gyfer Gogledd Cymru ac mae'n gweithio mewn partneriaeth â Gwasanaeth Dysgu Ynys Môn er mwyn gwella ysgolion, rhannu arfer dda, gwybodaeth a sgiliau, cynyddu cryfderau lleol ac adeiladu capasiti. Nododd fod yr adroddiad yn cynnwys atodiadau ar Gynnydd ac Effaith mewn Ysgolion Uwchradd ac Ysgolion Arbennig; Cynnydd ac Effaith mewn Clystyrau Cynradd a Data ar Hyfforddiant a Chefnogaeth a ddarparwyd i Ynys Môn. Nodwyd blaenoriaethau i'w datblygu ymhellach yng nghynlluniau gwella ysgolion uwchradd, fel y nodir yn yr adroddiad.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif bwyntiau canlynol:-

- Gofynnwyd beth yw'r safonau yn ysgolion Môn ar hyn o bryd ac i ba raddau y mae gwaith GwE yn effeithio ar safonau yn ysgolion Môn? Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal gyda chynrychiolwyr GwE i drafod safonau, dysgu ac addysgu ac arweinyddiaeth ym mhob ysgol, yn ogystal â materion eraill yn ôl y gofyn. Mae prosesau arfarnu'r ysgolion yn gwella ac mae rôl GwE'n canolbwyntio ar arweinyddiaeth mewn ysgolion. Nododd fod gan bob ysgol gynllun cymorth sy'n seiliedig ar anghenion yr ysgol thrafodir cynnydd mewn perthynas â'r anghenion hynny yn yr ysgolion mewn cyfarfodydd rheolaidd gyda chynrychiolwyr GwE. Ychwanegodd fod gan Gyrrff Llywodraethu rôl hanfodol o ran prosesu gwybodaeth fanwl ynglŷn â safonau yn yr ysgolion. Cyfeiriodd Mrs Sharon Vaughan, Uwch Arweinydd GwE (Ysgolion Uwchradd), at y sector uwchradd a dywedodd fod GwE yn cyfarfod ag arweinwyr yr ysgolion i gefnogi a chynllunio gwelliannau yn yr ysgolion. Mae swyddogion yn ymweld â'r 5 ysgol uwchradd ar yr Ynys er mwyn mesur safonau yn yr ysgolion a gall hynny nodi'r cryfderau a'r meysydd i'w datblygu. Cyfeiriodd Mrs Gwenno Jones, Uwch Arweinydd GwE (Ysgolion Cynradd), at y sector Cynradd a dywedodd fod y blaenoriaethau gwella yn yr

ysgolion cynradd yn cael eu harfarnu. Mae grwpiau o Benaethiaid yn cyfarfod yn rheolaidd, yn ogystal â staff ysgolion, i drafod y gwelliannau sydd eu hangen a rhannu arferion da ym mhob ysgol.

- Cyfeiriwyd at y cyfeiriad yn adroddiad Gwe bod *'cynhaliaeth ddwys wedi ei roi i un ysgol uwchradd ar yr ynys i geisio gwella ansawdd ac effeithiolrwydd uwch arweinyddiaeth. Maent yn parhau ar y daith wella ac yn parhau i dderbyn cefnogaeth ddwys. Yn yr ysgol hon, er bod meysydd datblygu yn cael eu hadnabod yn gywir, nid yw'r cynllunio ar gyfer gwelliant na'r diwylliant ar gyfer sicrhau gwelliannau ar y cyd yn ddigon grymus.'*
Gofynnwyd a oedd hyn yn feirniadaeth deg a pha gamau sy'n cael eu cymryd ar hyn o bryd i wella'r sefyllfa yn yr ysgol. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod pob ysgol sy'n destun pryder yn derbyn cefnogaeth benodol a rhoddir cynllun cefnogaeth ddwys ar waith i edrych ar y meysydd y mae angen eu gwella. Ychwanegodd fod Bwrdd amlasiantaethol yn cael ei sefydlu ac mae'r ysgol yn adrodd ar gynnydd yn erbyn y blaenoriaethau gwella a nodwyd, gyda rhagor o gymorth yn cael ei roi ar waith wedi hynny os bydd angen. Amlygodd Mr Arwyn Thomas, Rheolwr Gyfarwyddwr GwE, y prosesau y mae GwE wedi eu rhoi ar waith i gefnogi'r gwelliannau sydd eu hangen yn yr ysgol. Ychwanegodd y bydd angen rhoi prosesau eraill ar waith ar lefel ranbarthol os na welir unrhyw welliannau yn yr ysgol.
- Cyfeiriwyd at yr hinsawdd ariannol a phwysau ar gyllidebau awdurdodau lleol yn y dyfodol. Gofynnwyd a fydd GwE yn edrych ar ei gostau canolog a gweinyddol er mwyn diogelu gwasanaethau rheng flaen i ysgolion.
Dywedodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE fod GwE wedi wynebu toriadau parhaus yn ei gyllidebau ariannol yn ystod y 10 mlynedd diwethaf. Nododd y bu cefnogaeth gan GwE yn bwysig i'r Awdurdod o ran y gwelliant a welwyd yn ysgolion yr Ynys. Ychwanegodd fod Adroddiadau Arolygu Estyn wedi tynnu sylw at y gefnogaeth a roddwyd i'r Awdurdod gan GwE i wella gwasanaethau addysgol yn yr ysgolion. Dywedodd Mr Thomas hefyd fod GwE wedi ailstrwythuro sawl gwaith yn ystod y blynyddoedd diwethaf i fynd i'r afael â heriau ariannol. Gallai cwatogi'r gwasanaeth a ddarperir gael effaith andwyol ar welliannau mewn ysgolion. Gofynnwyd cwestiynau pellach am p'un a fyddai GwE yn gallu fforddio'r gwasanaethau a ddarperir i'r Awdurdod Lleol ar hyn o bryd wrth i gyllidebau ariannol GwE gael eu torri? Dywedodd Mr Thomas y byddai asesiad risg yn cael ei gynnal i fynd i'r afael ag unrhyw doriad yn y gyllideb a gallai olygu fod GwE yn darparu llai o gefnogaeth i'r ysgolion.
- Holwyd beth yw'r prif heriau a wynebir gan ysgolion Môn, y Gwasanaeth Dysgu a GwE. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl ifanc mai'r prif heriau yw heriau cymdeithasol, heriau ymddygiad, presenoldeb, anghenion addysgol cymhleth, effaith covid, newid yn yr agwedd tuag at ddysgu a nododd fod yr heriau hyn yn rhai cenedlaethol. Ychwanegodd y bydd unrhyw doriadau ariannol pellach sy'n effeithio ar ysgolion yn creu heriau i'r ysgolion o ran staffio, ac o ran safonau yn y pendraw. Cynhelir trafodaethau gyda GwE i sicrhau fod unrhyw doriadau cyllidebol yn cael cyn lleied â phosib o effaith ar y gefnogaeth a ddarperir i ysgolion ar Ynys Môn.
- Gofynnwyd pam fod safonau iaith Gymraeg yn amrywio o un ysgol i'r llall ac a oes lle i wella? Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc

fod heriau'n bodoli ar lefel genedlaethol oherwydd sut mae'r Gymraeg yn cael ei defnyddio mewn gwahanol ysgolion. Nododd fod gan bob tref a chymuned safbwyntiau gwahanol o ran defnyddio'r Gymraeg. Dywedodd fod Cynllun Strategol y Gymraeg ar waith gan yr Awdurdod i gwrdd ag uchelgais Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg. Nododd fod yr ysgolion yn rhoi blaenoriaeth i'r Gymraeg ac mae pob ysgol heblaw dwy wedi eu gosod yn y categori uchaf posib o ran yr iaith Gymraeg. Dywedodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE y bydd rhaid i bob ysgol gynradd baratoi cynllun pontio i'r sector uwchradd ac mae'n rhaid i'r Gymraeg fod yn ganolog i'r cynllun pontio hwnnw.

- Gofynnwyd sut mae modd i Gymorthyddion Dysgu dderbyn hyfforddiant a datblygiad gan nad yw eu contractau'n caniatáu amser digyswllt ar hyn o bryd. Dywedodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE fod hyfforddiant yn cael ei ddarparu i Gymorthyddion Addysgu Lefel Uwch (CALU) er mwyn iddynt ddarparu ar gyfer disgyblion sydd â gwahanol anghenion. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod hyfforddiant yn cael ei ddarparu trwy raglen hyfforddiant yr Awdurdod Lleol ac mae'r CALU yn gallu ymgymryd â hyfforddiant a datblygiad yn eu rôl ar lawr y dosbarth.
- Cyfeiriwyd at gyflwr adeiladau ysgol ac yn enwedig problemau'n ymwneud â choncrit RAAC a nodwyd mewn dwy ysgol uwchradd ar yr Ynys. Dywedodd y Prif Weithredwr fod adolygiad o adeiladau ysgol wedi'i gynnal bob blwyddyn ers 2020. Nododd fod problemau strwythurol oherwydd concrit RAAC wedi'u nodi mewn dwy ysgol a bod y ddwy ysgol wedi ymateb yn effeithiol i'r sefyllfa a'u bod yn rhoi gwahanol ddulliau dysgu ar waith. Nid yw'r broblem mor ddrwg yn Ysgol David Hughes o gymharu ag Ysgol Uwchradd Caergybi, ac mae atebion tymor canol a thymor hir yn cael eu trafod ar hyn o bryd. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ei fod yn dymuno diolch i staff y ddwy ysgol am sicrhau fod y disgyblion yn parhau i dderbyn addysg. Cynhaliwyd trafodaethau gydag Estyn, CBAC a GwE er mwyn sicrhau cefnogaeth ar gyfer y dysgu a'r addysgu yn yr ysgolion hyn.

PENDERFYNWYD derbyn Adroddiad Blynyddol GwE ar gyfer Ynys Môn : 2022/23.

- **Adroddiad Cynnydd y Panel Sgriwtini Addysg**

Cyflwynwyd – adroddiad cynnydd gan Gadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg.

Dywedodd Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg, y Cynghorydd Gwilym O Jones, mai dyma drydydd adroddiad cynnydd y Panel ar gyfer y cyfnod Chwefror – Medi 2023. Nododd fod y Panel wedi cyfarfod ar saith achlysur yn ystod y cyfnod hwn, gan ystyried y materion canlynol:-

- Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru;
- Addysg Ddewisol yn y Cartref;
- Hunan-arfarnu – effaith gwaith y Panel Sgriwtini Addysg;
- Cynllun Strategol y Gymraeg : 2022-2032;
- Ysgolion a roddwyd mewn categori, ac a oedd angen dilyn i fyny gan Estyn neu gefnogaeth ychwanegol;

- Datblygu Cydweithio Effeithiol – edrych yn fanwl ar sut mae'r Gwasanaeth Dysgu'n creu'r amodau ar gyfer gwaith partneriaeth effeithiol;
- Model ar gyfer Sgriwtini Addysg – Siarter Sgriwtini Addysg;
- Adroddiad Blynyddol GwE ar gyfer Ynys Môn : 2022/2023;
- Rhaglen waith y Panel Sgriwtini ar gyfer y cyfnod Mai 2023 – Ebrill 2024

Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ei fod yn gwerthfawrogi gwaith y Panel Sgriwtini Addysg a'i gefnogaeth i'r Gwasanaeth Addysg.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif bwyntiau canlynol:-

- Gofynnwyd pa feysydd eraill y dylai'r Panel graffu arnynt? Mewn ymateb, dywedodd Cadeirydd y Panel fod Rhaglen Waith wedi'i datblygu ac mae'r adroddiad yn cyfeirio at hynny. Dywedodd y Rheolwr Sgriwtini y bydd y Panel yn canolbwyntio ar lechyd Meddwl, Llesiant, Diogelu, Model Cydweithio Integredig, Cwricwlwm i Gymru, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Cynhwysiant a Llais y Dysgwr.
- Cyfeiriwyd at Adroddiad Blynyddol GwE ac yn benodol at bresenoldeb ac absenoldebau mewn ysgolion, yn enwedig yn dilyn y pandemig. Gofynnwyd a ddylai'r Panel Sgriwtini Addysg ystyried absenoldebau mewn ysgolion. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod Swyddogion Llesiant a Swyddogion Cynhwysiant yn mynychu cyfarfodydd y Panel Sgriwtini Addysg ac mae eitem wedi'i chynnwys ar raglen waith y panel ym mis Ionawr 2024 i drafod presenoldeb ac absenoldebau mewn ysgolion.
- Nodwyd fod mwy o rieni'n dewis addysgu eu plant yn y cartref. Gofynnwyd a fyddai modd i'r Panel edrych ar y ddarpariaeth addysg yn y cartref. Dywedodd Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg fod y Panel wedi ystyried addysg ddewisol yn y cartref ac y bydd yn parhau i fonitro'r mater.
- Gofynnwyd i ba raddau mae'r Pwyllgor Sgriwtini yn fodlon â chyfeiriad gwaith y Panel? Dywedodd Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini fod gwaith y Panel Sgriwtini addysg wedi derbyn cydnabyddiaeth genedlaethol fel esiampl o arfer dda. Nododd fod y gwerth sy'n cael ei ychwanegu gan y broses sgriwtini yn y Panel Sgriwtini i'w weld yn yr adroddiadau cynnydd a gyflwynwyd i'r rhiant Bwyllgor.
- Gofynnwyd i ba raddau y mae'r Panel yn ymwybodol o'r safonau mewn ysgolion unigol a pha drefniadau monitro sydd ar waith? Mewn ymateb, dywedodd Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg fod Swyddogion yn y Gwasanaeth Dysgu yn cyflwyno adroddiadau cynnydd i'r Panel Sgriwtini yn rheolaidd. Cynhelir trafodaethau manwl yn y Panel ac mae Swyddogion yn adrodd yn fanwl ar wahanol bynciau.
- Dywedodd Cadeirydd y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) fod y Panel Sgriwtini Addysg yn craffu ar addysg grefyddol a moeseg. Gofynnodd a ddylai'r Siarter Addysg gyfeirio at y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol pan fydd y Panel Sgriwtini yn trafod addysg grefyddol mewn ysgolion a gofynnodd a yw

hyn yn cael ei wneud mewn ardaloedd eraill. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod y CYSAG yn bwysig i'r Gwasanaeth Dysgu. Dywedodd y byddai'n fuddiol trafod y CYSAG yn y Panel Sgriwtini Addysg.

PENDERFYNWYD:-

- **Nodi'r cynnydd a wnaed yn ystod y cyfnod diwethaf o ran gwaith y Panel Sgriwtini Addysg;**
- **Fod cynnydd sylweddol wedi'i wneud o ran datblygu model sgriwtini ar gyfer materion addysg fel sail ar gyfer gwaith y Panel Sgriwtini Addysg a'r ddau bwyllgor rhiant.**
- **Siarter Sgriwtini Addysg**

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a'r Chyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro mewn perthynas â'r uchod.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Addysg a'r Gymraeg ei fod yn croesawu'r Siarter Sgriwtini Addysg sy'n amlinellu'r broses sgriwtini.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion a ganlyn:-

- Gofynnwyd beth yw'r prif gymhellant dros gynhyrchu Siarter Sgriwtini ar gyfer materion Addysg. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc mai'r prif gymhellant dros lunio Siarter Sgriwtini ar gyfer Addysg yw creu proses sgriwtini effeithiol sy'n golygu bod y Panel Sgriwtini Addysg yn gallu herio a chefnogi'r Gwasanaeth Dysgu. Mae'r Siarter Sgriwtini Addysg hefyd yn ymateb i ofynion Estyn yn yr adroddiad ar yr arolwg diweddar o'r Gwasanaeth Dysgu.
- Gofynnwyd i ba raddau y mae goblygiadau ariannol yn effeithio ar weithredu'r Siarter? Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Sgriwtini nad oes unrhyw oblygiadau ariannol ynghlwm â gweithredu'r Siarter. Mae'r Siarter yn sylfaen i'r egwyddorion sgriwtini ar gyfer y Cyngor cyfan.
- Nodwyd fod cyflwyno Siarter fel sail i waith sgriwtini y Cyngor yn elfen ychwanegol yn y prosesau sy'n bodoli'n barod a gofynnwyd pa drefniadau sydd ar waith mewn awdurdodau lleol eraill? Dywedodd y Rheolwr Sgriwtini fod datblygiadau eraill o ran cyflwyno Siarter Sgriwtini mewn awdurdodau eraill ond, serch hynny, byddant yn canolbwyntio ar wahanol flaenoriaethau yn eu hawdurdodau lleol.
- Nodwyd nad oes cyfeiriad at y Pwyllgor CYSAG yn y Siarter Sgriwtini Addysg. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y bydd y CYSAG yn cael ei gynnwys yn y Siarter Sgriwtini Addysg.

PENDERFYNWYD:-

- **Cymeradwyo'r Siarter Sgriwtini Addysg fel sail ar gyfer craffu ar faterion addysg;**

- **Nodi'r nod o ddatblygu'r ddogfen maes o law fel Siarter Sgriwtini gyffredinol ar gyfer pob agwedd o'r gwaith sgriwtini a gyflawnir gan y Cyngor.**

6 BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgriwtini yn amlinellu Blaen Raglen Waith ddangosol y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2023/2024 er ystyriaeth.

PENDERFYNWYD:-

- **Cytuno'r fersiwn gyffredol o'r flaen raglen waith ar gyfer 2023/24;**
- **Nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r flaen raglen waith.**

Daeth y cyfarfod i ben am 4.15 o'r gloch yp

**CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD**